

Schakend Nederland - januari 1993

Prof. dr. H.J. van den Herik: Ed Schröder wereldkampioen

"Weet je nog dat ik in 1981 niet mee mocht doen aan het eerste Nederlandse computerschaakkampioenschap, omdat mijn programma te zwak was?" Ja, dat was zo. Ik moest lachen. Elf jaar later, Ed Schröder was zojuist met zijn *Chessmachine Schröder* verdiend wereldkampioen geworden en dit was een van zijn eerste opmerkingen. Hij had z'n revanche. De titel werd hem door alle deelnemers gegund. Schröders programma was duidelijk de sterkste.

Het wereldkampioenschap

Van 23 tot en met 27 november werd in Madrid aan de Universidad Politécnica het 7e toernooi om het wereldkampioenschap Computerschaak verspeeld. Er waren 22 deelnemers die vijf ronden volgens het Zwitserse systeem speelden. Sinds 1974 vindt er eens in de drie jaar een wereldkampioenschap computerschaak plaats. De lijst van winnaars is indrukwekkend: Kaissa (1974), Chess 4.6 (1977), Belle (1980), Cray Blitz (1983, 1986), Deep Thought (1989), en nu dan in 1992 Chessmachine Schröder.

Het toernooi werd verspeeld volgens de methode van *accelerated pairings* d.w.z. dat sterke programma's elkaar vanaf de eerste ronde ontmoeten. De reden is om bij eventueel gelijk eindigen een beslissing op grond van de punten van de tegenstanders niet door de eerste-ronde-indeling te laten beïnvloeden.

Toernooiverloop

Schröder speelde in de eerste ronde tegen "stalgenoot" RISC 2500 (Johan de Koning). Het werd remise. Maar daarna scoorde Schröder 4 uit 4 en wel tegen Hitech B* (Hans Berliner),

Ed Schröder wereld- kampioen

■ JAAP VAN DEN HERIK

M-Chess Pr. (Marty Hirsch), Chess Genius (Richard Lang en Ossi Weiner) en Kasparov Sparc (Dan en Kathe Spracklen). Dit mag een geweldige prestatie genoemd worden. Richard Lang en de Spracklens hebben jarenlang het microcomputerschaak gedomineerd en Hans Berliner dacht met zijn nieuwe B*-algoritme eindelijk een kans op de titel te hebben.

Ed Schröder met de Shannon-trofee.

Succes

Het succes van de 42-jarige Deventenaar komt niet onverwacht. In 1986 was hij er al bijna. Toen verhinderde een verhitte machine zijn programma om tegen Bebe in de laatste ronde de beste zetten te doen en zo de wereldtitel te grijpen. Na deze teleurstelling zette Schröder, gesteund door raadgever en tester Jan Louwman, zich aan de grote taak om het programma met gebruikmaking van alle bestaande technieken net zolang uit te balanceren tot het op wereldniveau mee kon. En daar is hij dan nu royaal in geslaagd. Schröder, die een contract heeft met de Rotterdamse ondernemer Sparreboom (TASC), zal met het op de markt brengen van de huidige versie een geduchte concurrent zijn voor de overige commerciële computerverkopers. Door het behalen van deze titel heeft hij Nederland in computerschaakonderzoek en praktische resultaten opgestuwd van een tweede plaats naar een eerste. Proficiat.

Afwezig

De grote afwezige was Deep Thought II. Het team, dat door IBM gesponsord wordt, verklaarde nog niet gereed te zijn met de nieuwe chip en het daardoor niet zinvol te vinden de titel te verdedigen. Het Deep Thought team heeft nog maar anderhalf jaar om het project af te maken. Hoewel de wereld mogelijk belangstellend uitkijkt naar de resultaten geldt toch: Schröder was klaar en won overtuigend.

Eindstand

De eindstand luidt: 1. en wereldkampioen Chessmachine Schröder 4½; 2-3. Zugzwang, Cumulus 4; 4-5. Kasparov Sparc, Fritz2

Schakend Nederland - januari 1993

Open brief aan Jaap van den Herik

3½; 6-9. RISC 2500, Hitech B*, Chess Genius, Woodpusher 3; 10-13. M-Chess Pro, Hiarc 6.88, Lachex, Pandix 2½; 14-17. Kallisto, Ulysses, Prochess, Centaur 2; 18-19. Nimzo-Guernica, Echec 1½; 20-21. Nightmare, Mirage 1; 22. Delicate Brute ½.

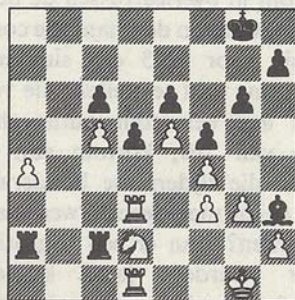
Alle Schröder partijen waren vechtpartijen. Hieronder volgt zo'n illustratief gevecht met het als eerste geplaatste programma Hitech B*, waarvoor bedongen was dat tijdens de partij zijn remisemechanisme afgezet mocht worden. Dat kwam Hitech B* in deze partij duur te staan.

Wit: Hitech B*

Zwart: Chessmachine Schröder WK computerschaak, Madrid 1992

1. d4 d5 2. Pf3 Pf6 3. Lf4 Lf5 4. e3 e6 5. Pbd2 Le7 6. c4 6. h3. 6. ..., Ph5 7. Da4 + c6 8. Db3 Pa6 9. c5 9. Dxb7 Pb4+. 9. ..., Pxf4 10.

exf4 Dc7 11. Lxa6 bxa6 12. Da4 f6 13. Dxa6 Tb8 14. b3 0-0 15. 0-0 Tb5 16. a4 Tb4 17. Tfe1 Tfb8. Zwart heeft voldoende compensatie voor de pion. 18. Te3 Lf8 19. Ta2 T8b7 20. Ta1 Tb8 21. Tael g6 22. T3e2 Lh6 23. g3 Dd7 24. Te3 Lh3 25. Tb1 Lg4 26. Tb2 Lg7 27. Kh1 f5 28. Td3 Db7 29. Dxb7 T8xb7 30. Pe5 Lxe5 31. dxe5 31. fxe5 f4 32. gxf4 (of 32. Pfl Lf5 33. Td1 Le4+ 34. Kgl Txb3 35. Txb3 Txb3 36. gxf4 Lf3+) Lf5+. 31. ..., Txa4+ 32. f3 Lh3 33. Tb1 Ta2 34. Tc1 a5 35. Kgl a4 36. bxa4 Tbb2 37. Td1 Tc2

Zwart wint zowel de pion op c5 als die op a4. Hij staat gewonnen. 38. Kf2 Txc5 39. Tb1 Tcc2 40. Ke3 c5 41. a5 Txa5 42. Tb6 d4+ 43. Kf2 Taa2 44. Tb8+ Kg7 45. Tb7+ Kh6 46. g4 fxg4 47. Kg3 Txd2 48. Txd2 Txd2 49. fxd4 Td3+ 50. Kf2 Lxg4 51. Tc7 Tc3 52. Tc6 c4 53. h3 Lxh3 54. Td6 Td3 55. Ta6 c3 56. Ta1 Td2+ 57. Kg3 c2 58. Tc1 Lg2 59. Kh2 d3 60. f5 Le4+ 61. Kg3 Td1 62. fxd6 Txc1 63. gxh7 Lxh7 64. Kg2 d2 65. Kf2 d1D 66. Kg3 Dg1+. 67. Kf3 Tf1+ 68. Ke2 Df2 mat (Mike Valvo)

De vraag hoe sterk (in ELO-punten) het programma nu echt is? valt moeilijk te beantwoorden. Maar zeker is dat een sterke grootmeester er veel ideeën aan kan ontlenuen.

OPEN BRIEF AAN JAAP VAN DEN HERIK

Zeer geachte heer Van den Herik,

Graag reageer ik op uw artikel in SN van november, inzake het deelnemen van computers aan schaaktoernooien.

Toen ik jaren geleden lid werd van een schaakvereniging deed ik dit om de schaaksport, maar zeker ook vanwege de sociale contacten welke iedere sportvereniging met zich meebrengt. Ook wil ik graag verwijzen naar GM Donner. In De Koning vertelt hij de emotie die hij voelde en het plezier dat hij had van een partij, die totaal verloren stond en die hij door een blunder van een ander toch wist te winnen. In tegenstelling tot vele andere schakers wendte GM Donner zich in het geluk dat hem ten deel viel. Dit zijn zeer menselijke trekjes. En het zijn juist deze zaken, die het schaken zo interessant maken.

Punt 4 van het FIDE-congres. Mensen mogen niet weigeren om tegen computers te spelen.

Hier gaat de FIDE te ver. In het bovenstaande heb ik al aangegeven, dat het schaken behalve een sportief, ook een sociaal gebeuren is. Wanneer ik door een organisatie verplicht wordt de strijd aan te binden met een computer, dan zal ik dat pertinent weigeren. Ook als dit verlies van de partij betekent. Als ik tegen een computer schaak, die bij elke zet als enige emotie een soort boerend bleep laat horen, vervolgens bij winst of verlies dezelfde bleep ten gehore brengt, is de enige emotie die ik voel woede naar de mensen, die menen iedere vorm van menselijk contact te kunnen torpederen met het inbrengen van computers.

Mijnheer van den Herik, ik begrijp uw enthousiasme, maar hoop dat de KNSB dit niet overneemt en een voorbeeld zal nemen aan bijvoorbeeld de atletiekbonden. Zij houden de auto's uit de hardloopwedstrijden.

Jan Groen, Nibbixwoud